

Nr 79.

Av fru **Svenson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till avlönande av hemvårdarinnor.

I statsverkspropositionen år 1952 har chefen för socialdepartementet föreslagit att statsbidrag till social hemhjälpverksamhet under kalenderåret 1953 måtte utgå för avlönande av 3 100 heltidsanställda eller ett däremot svarande antal deltidanställda hemvårdarinnor.

I skrivelse den 21 augusti 1951 har socialstyrelsen till Kungl. Maj:t föreslagit, att verksamheten under år 1953 måtte omfatta 3 300 hemvårdarinnor, och anför som motivering härför, att de den 30 juni 1951 inlämnade ansökningarna om statsbidrag avseende hemhjälpverksamheten året 1952 (för vilket år 1951 års riksdag beslutat ett till 2 950 maximerat antal befattningshavare) uppginge till sammanlagt 3 138 heltids- och deltidanställda hemvårdarinnor. Enligt senare från socialstyrelsen inkomna upplysningar ha dessa ansökningar nu stigit att avse 3 169 hemvårdarinnor. Socialstyrelsen håller för troligt, att storkommunerna komma att inrätta ytterligare befattningar bl. a. för att kunna möta det ökade behovet av hjälp åt gamla och ensamstående.

Svenska landskommunernas förbund och Svenska landstingsförbundet ha icke haft något att erinra mot socialstyrelsens förslag.

En år 1951 mellan Svenska stadsförbundet och Svenska landskommunernas förbund, å ena sidan, samt Sveriges kommunaltjänstemannaförbund och Svenska kommunalarbetareförbundet, å andra sidan, träffad överenskommelse om 192 timmars tjänstgöring på 4 veckor för hemvårdarinnorna kommer att ytterligare skärpa kravet på en ökning av kåren.

Som kommunala förtroendemän ha undertecknade motionärer lärt känna den utomordentligt stora nytta som hemvårdarinnorna utföra i hemmen. Vi anse att man genom en utökad social hemhjälp bör lämna mera hjälp i hemmen än hittills åt gamla och ensamstående vid sidan av de övriga initiativ som kunna komma att tagas för en öppen vård av åldringar.

Ehuru vi icke här äro i tillfälle att framlägga några sifferuppgifter, äro vi fullt övertygade om att en väl utbyggd social hemhjälp sedd ur ekonomisk synpunkt är fördelaktig för samhället. Man behöver endast peka på hur mycket billigare det ställer sig för det allmänna att låta en hemvårdarinna ta hand om en familj, när husmodern är sjuk, än att t. ex. omhänderta barnen på barnhem och på hur antalet vård dagar på BB, sjukhus och konvalescenthem kan minskas, om en sjuk eller klen husmor har en hemvårdarinna till sin hjälp. Vi anse att icke blott humanitära utan även ekono-

miska skäl tala för att staten genom en utökad bidragsgivning stimulerar kommunerna till en mera effektiv hemhjälp.

I samma skrivelse den 21 augusti 1951 vidhåller socialstyrelsen sin i tidigare framställningar tillkännagivna uppfattning att bestämmelsen om maximering av statsbidraget i förhållande till folkmängden numera bör slopas. Detta synes oss numera lämpligt särskilt som den nya storkommunindelningen från och med 1 januari 1952 förverkligats.

Vi instämna med socialstyrelsen bl. a. däri, att behovet av hemvårdarinnor av olika anledningar starkt varierar i olika kommuner och att statsmakterna kunna kontrollera utbyggnaden av den sociala hemhjälpen genom att riksdagen fastställer det högsta antalet hemvårdarinnor, till vilkas avlönande statsbidrag utgår.

Socialstyrelsen har vidare framhållit önskvärdheten av att det under budgetåret 1953/54 måtte få utbildas 500 hemvårdarinnor vid av styrelsen anordnade kompletteringskurser. Departementschefen anser det icke sannolikt att elevtillströmningen kommer att medge utbildning av mer än 400 hemvårdarinnor under budgetåret.

Med den brist, som föreligger på hemvårdarinnor, och med den labilitet, som för närvarande råder på arbetsmarknaden och som kan komma att bidra till ökad elevtillströmning, bör ett så pass stort anslag ställas till socialstyrelsens förfogande att, därest elevtillgången skulle bli större än vad man nu kan förutse, möjligheter måtte föreligga att utbilda 500 hemvårdarinnor.

Socialstyrelsen har beräknat att stipendier skulle utgå till hemvårdarinneeleverna med som hittills högst 90 kronor per månad och har för stipendiegivningen beräknat en summa av 135 000 kronor ($500 \times 3 \times 90$). I statsverkspropositionen (VIII huvudtiteln) har ecklesiastikdepartementet begärt att de stipendier, som utgå till elever vid yrkesskolor, skola höjas med 15 0/0. Då stipendiegivningen vid de av socialstyrelsen anordnade kompletteringskurserna hittills följt samma grunder som gällt för under överstyrelsen för yrkesutbildning ställda skolor böra, därest riksdagen beslutar om en höjning av stipendierna för elever vid yrkesskolorna, stipendierna också uppräknas för hemvårdarinneeleverna.

Med stöd av vad som ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att under år 1953 statsbidrag måtte utgå till avlönande av 3 300 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidsanställda hemvårdarinnor, vilket icke påverkar statsbudgeten för budgetåret 1952/53,

att begränsningsbestämmelserna för statsbidraget i förhållande till folkmängden måtte slopas med ingången av kalenderåret 1953, vilket icke påverkar statsbudgeten för år 1952/53,

att socialstyrelsen måtte beredas möjlighet att utbilda 500 hemvårdarinnor under budgetåret 1952/53, vilket medför en från 208 000 kronor till 260 000 kronor ökad kostnad för statsverket,

samt att, därest riksdagen beslutar om en höjning av stipendiebeloppen för elever vid yrkesskolorna, samma grunder måtte gälla för hemvårdarinneelever och, därest 500 hemvårdarinnor få utbildas, ytterligare 20 250 kronor ställas till socialstyrelsens förfogande.

Stockholm den 23 januari 1952.

Gärda Svenson.

Carl Eskilsson.

Ingeborg Carlqvist.

Sven Em. Ohlon.
